

AUTORITEIT
PERSOONSGEGEVENS

Onderzoeksrapport

Onderzoek naar Stichting Voor Mijn Kleinkind

Rapport definitieve bevindingen

26 augustus 2016

z2016-00005

Over de Autoriteit Persoonsgegevens

Iedereen heeft recht op een zorgvuldige omgang met zijn persoonsgegevens. De Autoriteit Persoonsgegevens houdt toezicht op de naleving van de wettelijke regels voor bescherming van persoonsgegevens en adviseert over nieuwe regelgeving.

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	4
1.1	Aanleiding onderzoek	4
1.2	Verantwoordelijke	4
1.3	Doel onderzoek	4
1.4	Onderzoeksvragen	4
1.5	Verloop onderzoek	5
1.6	Wettelijk kader	5
2.	Bevindingen	5
2.1	Uitwerking van het wettelijk kader	5
2.2	Feitelijke bevindingen	6
2.2.1	De verwerking	6
2.2.2	Standpunten van de Stichting ten aanzien van de grondslag voor de verwerking	9
2.3	Beoordeling	11
2.3.1	De verantwoordelijke	11
2.3.2	Grondslag voor de verwerking	11
3.	Conclusie	18

Samenvatting

De Autoriteit Persoonsgegevens heeft op 4 februari 2016 een onderzoek als bedoeld in artikel 60 Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp) ingesteld naar de website www.voormijnkleinkind.nl van de Stichting Voor Mijn Kleinkind.

Op de website www.voormijnkleinkind.nl kunnen grootouders die geen contact (meer) hebben met hun kleinkinderen en dit contact wensen te herstellen, berichten achterlaten voor hun kleinkinderen.

Het doel van het onderzoek is om vast te stellen of de Stichting een wettelijke grondslag in de zin van artikel 8 Wbp heeft voor het verwerken van persoonsgegevens over (klein)kinderen en hun ouders op de website www.voormijnkleinkind.nl. In deze zaak kan enkel een verwerkingsgrondslag gevonden worden in artikel 8, aanhef en onder f, van de Wbp. Ingevolge deze bepaling is een gegevensverwerking geoorloofd indien deze noodzakelijk is voor de behartiging van een gerechtvaardigd belang van de verantwoordelijke of van een derde aan wie de gegevens worden verstrekt, tenzij het belang of de fundamentele rechten en vrijheden van de betrokkene, in het bijzonder het recht op bescherming van de persoonlijke levenssfeer, prevaleert.

In het onderhavige geval is het belang van de Stichting het (doen) bevorderen van het contactherstel tussen grootouder(s) en kleinkind(eren). Dit doel is op zichzelf een gerechtvaardigd belang. Het hebben van een gerechtvaardigd belang is echter niet voldoende. De gegevensverwerking is alleen dan rechtmatig indien zij voor dat doel noodzakelijk is en het belang of de fundamentele rechten van de betrokkene niet prevaleert. 'Noodzakelijk' betekent dat de gegevensverwerking moet voldoen aan de beginselen van proportionaliteit en subsidiariteit.

De gevoelige aard van de gegevensverwerking, het feit dat de gegevensverwerking mede ziet op kinderen en de vindbaarheid via internetzoekmachines, maakt dat de gegevensverwerking niet voldoet aan het proportionaliteitsvereiste. Ook voldoet de gegevensverwerking niet aan het vereiste van subsidiariteit, nu de Stichting niet aannemelijk heeft gemaakt dat zij haar doel niet op een andere, voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer en die van persoonsgegevens in het bijzonder, minder nadelige wijze zou kunnen verwirkelijken.

De Autoriteit Persoonsgegevens stelt vast dat de Stichting geen geldige grondslag voor de verwerking van persoonsgegevens op de website www.voormijnkleinkind.nl heeft in de zin van artikel 8 Wbp. Dit betekent dat de verwerking van de persoonsgegevens van (klein)kinderen en hun ouders op de website www.voormijnkleinkind.nl onrechtmatig is.

1. Inleiding

1.1 Aanleiding onderzoek

De website www.voormijnkleinkind.nl van de Stichting Voor Mijn Kleinkind (verder: de Stichting) biedt grootouders die geen contact (meer) hebben met hun kleinkinderen de mogelijkheid om berichten achter te laten voor hun kleinkinderen. Een ieder die de voor- en/of achternaam van een kleinkind invult in een internetzoekmachine, kan via een link in de zoekresultaten terecht komen op een door de grootouders voor het kleinkind aangemaakte webpagina. Aanvankelijk was het zo dat vervolgens eenvoudig doorgeklikt kon worden naar de berichten van de grootouders aan hun kleinkind, waardoor een ieder deze berichten kon lezen. De Stichting heeft deze werkwijze tijdens het onderzoek aangepast.

De Autoriteit Persoonsgegevens heeft in 2015 zes signalen ontvangen over de website www.voormijnkleinkind.nl. Deze signalen zijn aanleiding geweest om de website te bekijken. Naar aanleiding van dit vooronderzoek heeft de Autoriteit Persoonsgegevens in het kader van haar toezichthoudende taak op grond van artikel 60 Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp) een ambtshalve onderzoek ingesteld naar de verwerking van persoonsgegevens door de Stichting Voor Mijn Kleinkind op de website www.voormijnkleinkind.nl.

1.2 Verantwoordelijke

De verantwoordelijke voor de website www.voormijnkleinkind.nl is de stichting 'Stichting Voor Mijn Kleinkind'. De Stichting heeft als doelstelling: Het onbezoldigd en zonder winstoogmerk (doen) bevorderen van het contactherstel tussen grootouder(s) en kleinkind(eren). De Stichting Voor Mijn Kleinkind is statutair gevestigd in Houten (KvK-nummer 59766670). De website is online gegaan op 27 maart 2014.

1.3 Doel onderzoek

Doel van het onderzoek is vaststellen of de Stichting, als verantwoordelijke voor de website www.voormijnkleinkind.nl, een geldige grondslag heeft in de zin van de Wbp voor de verwerking van persoonsgegevens op deze website.

1.4 Onderzoeksvragen

Het onderzoek richt zich op de volgende vragen:

- Is het zo dat bij het invullen in een internetzoekmachine van de naam van een kleinkind voor wie een persoonlijke pagina is aangemaakt op de website www.voormijnkleinkind.nl, in de zoekresultaten een link verschijnt naar deze persoonlijke webpagina?
- Is het zo dat deze persoonlijke webpagina en de berichten van de grootouders aan de kleinkinderen voor een ieder toegankelijk en te lezen zijn?
- Heeft de Stichting een geldige grondslag in de zin van artikel 8 Wbp voor de verwerking van de persoonsgegevens via de website www.voormijnkleinkind.nl op de manier zoals zij dat thans doet?

1.5 Verloop onderzoek

Bij brief van 4 februari 2016 heeft de Autoriteit Persoonsgegevens aan de Stichting laten weten dat zij een onderzoek instelt naar de verwerking van persoonsgegevens door de Stichting. Tevens heeft de Autoriteit Persoonsgegevens in deze brief verzocht om inlichtingen over de verwerking van persoonsgegevens ten behoeve van de website www.voormijnkleinkind.nl.

De Stichting heeft bij brief van 17 februari 2016, ontvangen op 23 februari 2016, gereageerd op het inlichtingenverzoek.

De Autoriteit Persoonsgegevens heeft op 14 juni 2016 het Rapport voorlopige bevindingen vastgesteld en de Stichting bij brief van diezelfde datum in de gelegenheid gesteld om haar zienswijze op het Rapport voorlopige bevindingen naar voren te brengen.

De Stichting heeft bij brief van 4 juli 2016 haar zienswijze gegeven op het Rapport voorlopige bevindingen. De Stichting heeft hierin aangegeven de verwerking van persoonsgegevens op een aantal onderdelen aan te passen.

1.6 Wettelijk kader

Het wettelijk kader in dit onderzoek voor de beoordeling van de rechtmatigheid van de verwerking van persoonsgegevens is artikel 8 Wbp. De Stichting dient een geldige grondslag in de zin van dit artikel te hebben voor de verwerking van persoonsgegevens op de website www.voormijnkleinkind.nl.

2. Bevindingen

2.1 Uitwerking van het wettelijk kader

Artikel 8 van de Wbp geeft de mogelijke grondslagen weer voor de verwerking van persoonsgegevens. Deze opsomming is limitatief, wat betekent dat de verwerking van persoonsgegevens op tenminste één van de in dit artikel genoemde grondslagen gebaseerd moet zijn.

Artikel 8 Wbp luidt:

Persoonsgegevens mogen slechts worden verwerkt indien:

- a. de betrokkene voor de verwerking zijn ondubbelzinnige toestemming heeft verleend;*
- b. de gegevensverwerking noodzakelijk is voor de uitvoering van een overeenkomst waarbij de betrokkene partij is, of voor het nemen van precontractuele maatregelen naar aanleiding van een verzoek van de betrokkene en die noodzakelijk zijn voor het sluiten van een overeenkomst;*
- c. de gegevensverwerking noodzakelijk is om een wettelijke verplichting na te komen waaraan de verantwoordelijke onderworpen is;*
- d. de gegevensverwerking noodzakelijk is ter vrijwaring van een vitaal belang van de betrokkene;*
- e. de gegevensverwerking noodzakelijk is voor de goede vervulling van een publiekrechtelijke taak door het desbetreffende bestuursorgaan dan wel het bestuursorgaan waaraan de gegevens worden verstrekt, of*

f. de gegevensverwerking noodzakelijk is voor de behartiging van het gerechtvaardigde belang van de verantwoordelijke of van een derde aan wie de gegevens worden verstrekt, tenzij het belang of de fundamentele rechten en vrijheden van de betrokkene, in het bijzonder het recht op bescherming van de persoonlijke levenssfeer, prevaleert.

2.2 Feitelijke bevindingen

2.2.1 De verwerking

Op de website www.voormijnkleinkind.nl kunnen grootouders die geen contact (meer) hebben met hun kleinkinderen en dit contact wensen te herstellen, berichten achterlaten voor hun kleinkinderen. De grootouders kunnen zich hiervoor bij de Stichting aanmelden via de website www.voormijnkleinkind.nl. Als de grootouders een registratieformulier invullen en akkoord gaan met de algemene voorwaarden krijgen zij van de Stichting een wachtwoord en overige inloggegevens toegestuurd. Vanaf dat moment kunnen grootouders als geregistreerde gebruikers berichten plaatsen voor hun kleinkind(eren).

Uit de reactie van 17 februari 2016 van de Stichting op het inlichtingenverzoek blijkt dat grootouders bij het aanmaken van een persoonlijke webpagina voor hun kleinkind op de website www.voormijnkleinkind.nl de volgende gegevens konden invullen:

- voornaam kleinkind;
- achternaam kleinkind;
- geboortedatum kleinkind.

In de zienswijze van de Stichting op het Rapport voorlopige bevindingen stelt de Stichting dat de geboortedatum van de kleinkinderen met ingang van 4 juli 2016 niet meer wordt getoond op de website. Bij een steekproef op 18 juli 2016 heeft de Autoriteit Persoonsgegevens inderdaad geen geboortedata meer aangetroffen op de voor de kleinkinderen afzonderlijk aangemaakte webpagina's.

Tot 4 juli 2016 waren de berichten van de grootouders aan hun kleinkinderen via internet vrij toegankelijk. Iedereen die de voor- en/of achternaam van het kleinkind, al dan niet in combinatie met de geboortedatum, invulde in een internetzoekmachine kon, net als ook nu nog het geval is, terechtkomen op de link naar de persoonlijke pagina die voor het betreffende kleinkind was aangemaakt. Vervolgens waren tot 4 juli 2016, via het eenvoudigweg aanklikken van een link op de persoonlijke pagina van het kleinkind, de berichten van de grootouder aan het kleinkind voor een ieder te lezen. De Stichting heeft in haar zienswijze op het Rapport voorlopige bevindingen aangegeven de berichten voor de kleinkinderen voortaan niet meer voor een ieder toegankelijk op de website te plaatsen. Alle pagina's met een dagboekje kunnen enkel door het opvragen van een wachtwoord gelezen worden, aldus de Stichting. Een kleinkind moet een grootouder eerst om toestemming vragen om de berichten in het dagboekje te kunnen lezen. De berichten zijn alleen via het IP-adres van de aanvrager te lezen, aldus de Stichting.

De Autoriteit Persoonsgegevens heeft op 18 juli 2016 op de voor de kleinkinderen aangemaakte webpagina's de volgende tekst aangetroffen.

"Ben jij het kleinkind dat hieronder genoemd wordt?

Jouw oma/opa hebben speciaal voor jou een dagboekje gemaakt met liefdevolle berichten omdat je door hen gemist wordt.

Als je wilt lezen wat oma/opa voor je geschreven hebben, kan je via het contactformulier (zie de link onder de foto) het wachtwoord opvragen zodat je de voor jou geschreven berichten in het dagboekje kunt lezen."

Nadat op de link naar het contactformulier wordt geklikt, verschijnt de volgende tekst:

"Vul onderstaand formulier in als jij toegang wilt krijgen tot het dagboekje, dat oma/opa voor jou geschreven heeft. Na ontvangst van jouw verzoek "zonder", dat jouw emailadres zichtbaar is, kunnen zij bepalen of jij toegang krijgt tot het dagboekje. Je zult dan een e-mailbericht ontvangen met de link om deze te lezen.

Let op: *Je kunt alleen de berichten lezen vanaf de computer waarop jij dit formulier hebt verstuurd. (...) Jouw ipadres is: (...). Het ipadres wordt automatisch meegezonden zodat wij kunnen nagaan wie de berichten heeft verzonden. Dit is om misbruik tegen te gaan."*

Op de pagina met de berichten aan het kleinkind staat een link naar een contactformulier waarmee een bericht aan de grootouders kan worden gestuurd. Kleinkinderen kunnen dit contactformulier gebruiken om contact te leggen met hun grootouders.

Blijkens de reactie van de Stichting op het inlichtingenverzoek, zijn op de website in totaal 350 pagina's aangemaakt voor kleinkinderen. De Stichting hanteert geen leeftijdsgrens ten aanzien van de kleinkinderen aan wie de berichten worden gericht. De leeftijd van de kleinkinderen varieert van enkele maanden tot ongeveer 20 jaar.

In de reactie op het inlichtingenverzoek geeft de Stichting ook aan dat als ouders verzoeken om verwijdering van de naam van het kleinkind, de Stichting de gegevens aanpast. In de afgelopen jaren heeft de Stichting bij 49 verzoeken om verwijdering de achternaam van het kleinkind aangepast in die zin dat alleen de eerste letter van de achternaam wordt weergegeven, en de geboortedag en -maand vervangen door "o".

De Stichting stelt verder in de brief van 17 februari 2016: *"Het is niet toegestaan onjuist taalgebruik, verwijten, te klagen in de richting van ouders/verzorgers. Door controle van geplaatste berichten monitoren wij of eenieder zich hieraan houdt. Bij overtreding passen wij het bericht aan en contacten grootouders dat dit ongewenst is."*

In de algemene voorwaarden van de Stichting staat in artikel 5.3, aanhef en onder a tot en met c:
*"De Gebruikers Content zal: geen content bevatten die in strijd is met de wet of de maatschappelijke betamelijkheid, schade kan berokkenen, oneigenlijk, storend, lasterlijk, ordinair, obscene, grievend, beledigend, racistisch of anderszins aanstootgevend is of in welke vorm dan ook schade aan minderjarigen kan toebrengen;
b. geen content bevatten met expliciet of zinloos geweld, zoals het verwonden, aanvallen of vernederen van iemand;
c. geen shockerende content bevatten;"*

In artikel 6.2 van de algemene voorwaarden stond ten tijde van het onderzoek dat leidde tot het Rapport voorlopige bevindingen: *"Voor Mijn kleinkind controleert principieel geen Gebruikers Content op de Website en kan niet aansprakelijk worden gehouden voor juistheid, billijkheid en kwaliteit van de Gebruikers Content (..)"*.

Artikel 6.2 van de algemene voorwaarden is aangepast na ontvangst van het Rapport voorlopige bevindingen en luidt thans¹: *"Voor Mijn Kleinkind controleert Gebruikers Content vooraf op de Website (...)"*.

¹ Geraadpleegd op 18 juli 2016.

Over de controle van de inhoud van de berichten stelt de Stichting in haar zienswijze op het Rapport voorlopige bevindingen het volgende:

“Alle berichten voor dagboekjes worden door ons, vanaf heden eerst gecontroleerd en dan pas geplaatst op onze website. (besloten en niet openbaar, controle vooraf, in plaats van achteraf).” En: “Alle berichten welke nu online staan in dagboekjes zijn door ons opnieuw bekeken en zonodig gecorrigeerd of verwijderd. (afgerond op medio juli 2016).”

In de onderzoeksfase voorafgaand aan het Rapport voorlopige bevindingen heeft de Autoriteit Persoonsgegevens in de berichten gericht aan de kleinkinderen op diverse plaatsen gevoelige en/of stigmatiserende passages over de kleinkinderen en/of hun ouders aangetroffen. Zo schreven sommige grootouders kritisch/beschuldigend over de ouders van de kinderen. Bijvoorbeeld:

“Oma straffen betekent jou straffen. Daarvoor zijn kinderen niet bedoeld om als machtsmiddel gebruikt te worden”,
of:

“Wat we nu meemaken, je moeder heeft je spaarbankboekje die je vader voor je gemaakt had leeggehaald. Zijn laatste centjes die hij nog voor je gespaard had. Dus lieve [X] zo ver is je moeder afgegleden om je centjes voor je toekomst te gebruiken”.

Ook zijn berichten aangetroffen waarin kritiek werd geuit op een van de kleinkinderen zelf en haar keuze om geen contact te hebben met haar moeder :

“Lieve [X], wat vreselijk voor je mama om opnieuw niets te horen van jou met moederdag en ook zelfs geen kaartje met haar verjaardag. Waarom, waarom [X]... wat doe je haar een pijn! Waarom? Wat heeft ze jou gedaan? Niets, helemaal niets. Ze is weggestuurd uit haar gezin omdat ze ziek is. Bedenk goed [X] dat het wel eens te laat kan zijn als je geen contact zoekt. Dan heb je later héél héél véél spijt en dan kún je het nooit meer goedmaken.”

Het is, aldus de Stichting in de brief van 17 februari 2016, grootouders niet toegestaan foto's van de kleinkinderen of hun ouders te plaatsen. De Autoriteit Persoonsgegevens heeft echter bij haar onderzoek dat leidde tot het Rapport voorlopige bevindingen op vijftien afzonderlijke webpagina's voor de kleinkinderen foto's aangetroffen van kinderen.

In de zienswijze van de Stichting van 4 juli 2016 stelt de Stichting dat er vanaf die datum door grootouders nog maar één foto geplaatst mag worden op de website en dat dit alleen een foto van de grootouders zelf mag zijn. In de (aangepaste) algemene voorwaarden staat in artikel 5.3 onder g: *“het is niet toegestaan een foto van de kleinkinderen waar je contact mee wenst te plaatsen!”*. Op 18 juli 2016 heeft de Autoriteit Persoonsgegevens niettemin een aantal foto's van kinderen aangetroffen.

Uit het onderzoek dat leidde tot het Rapport voorlopige bevindingen is gebleken dat sommige grootouders in hun berichten ook over gezondheidskwesaties van de kleinkinderen of hun ouders schreven, bijvoorbeeld over operaties of ziekenhuisopnames. Op het moment dat de Autoriteit Persoonsgegevens dit vaststelde, waren de berichten nog voor een ieder via internet vrij toegankelijk.

De Stichting heeft in haar zienswijze op het Rapport voorlopige bevindingen ten slotte aangegeven dat zij de beveiliging van de website heeft verbeterd. Nu dit onderzoek niet gericht is op de beveiliging van de persoonsgegevens die op de website verwerkt worden, zal de door de Stichting aangegeven aanpassing van de beveiliging van de website niet in de beoordeling van de gegevensverwerking worden betrokken.

2.2.2 Standpunten van de Stichting ten aanzien van de grondslag voor de verwerking

In antwoord op de vraag op welke grondslag in de zin van artikel 8 Wbp de Stichting de verwerking van persoonsgegevens baseert, antwoordt de Stichting in haar reactie op het inlichtingenverzoek:

“De Stichting heeft geen enkele grondslag en is zich daar volledig van bewust.”

Niettemin geeft de Stichting in de reactie op het inlichtingenverzoek op diverse plaatsen blijk van opvattingen die verband houden met de vraag of sprake is van een geldige grondslag voor de verwerking. Zo stelt de Stichting in haar reactie van 17 februari 2016 op het inlichtingenverzoek het volgende:

p. 1: *“Grootouders moeten bij ons niets invullen, wij geven hen een vrije keuze om indien gewenst een pagina voor hun kleinkind(eren) aan te maken. Indien zij een pagina wensen aan te maken zijn er strikte regels waar een grootouder zich aan dient te houden. Zij kunnen optioneel (niet verplicht) alleen hun eigen adresgegevens invullen.*

Voor de aanmaak van een pagina zijn alleen de volgende gegevens invulbaar:

- voornaam kleinkind;*
- achternaam kleinkind;*
- geboortedatum kleinkind.*

Het is niet toegestaan om de naam van ouders, foto's van een kleinkind of zijn/haar ouders te plaatsen. Verder worden alle berichten intern gecontroleerd en dienen opbouwend, liefdevol en pedagogisch verantwoord te zijn.”

Zoals gezegd heeft de Stichting in haar zienswijze op het Rapport voorlopige bevindingen aangegeven dat de geboortedatum van de kleinkinderen met ingang van 4 juli 2016 niet meer wordt getoond op de website.

In haar reactie op het inlichtingenverzoek stelt de Stichting voorts:

p. 1: *“Het is niet toegestaan onjuist taalgebruik, verwijten, te klagen in de richting van ouders/verzorgers. Door controle van geplaatste berichten monitoren wij of eenieder zich hieraan houdt. Bij overtreding passen wij het bericht aan en contacten de grootouders dat dit ongewenst is.”*

p. 2: *“Kleinkinderen die op onze website vermeld staan zijn achter de schermen geplaatst en derhalve niet op onze website openbaar vindbaar. Slechts wanneer een voor- en achternaam via een zoekmachine wordt ingegeven en het kind bij ons vermeld staat wordt een (voor)pagina getoond. Deze voorpagina biedt de mogelijkheid om de berichten te lezen echter nadat er bewust en extra op een link geklikt dient worden.”*

Zoals gezegd heeft de Stichting in haar zienswijze van 4 juli 2016 aangegeven dat de berichten aan de kleinkinderen thans niet meer voor een ieder vrij toegankelijk zijn.

Ten aanzien van de grondslag voor de verwerking is voorts relevant dat de Stichting in haar reactie op het inlichtingenverzoek stelt:

p. 2: *“Om grootouders een mogelijkheid te bieden om hun kleinkind(eren) te laten weten dat zij aan hen denken en ze niet vergeten zijn is waarom voor deze werkwijze is gekozen.*

Uitgangspunt is dat als kleinkinderen de berichten vinden en lezen, dat zij ervaren dat opa en/of oma altijd aan ze gedacht hebben en ze niet vergeten zijn. Iets waar door veel ouders veelal over gelogen wordt en kinderen onjuist worden geïnformeerd waar er geen contact meer (mogelijk) is.

Onze werkwijze is de enige manier om mogelijkwerwijs een kleinkind te laten weten dat het gemist wordt en dat grootouders graag het contact met hen wensen.”

p. 3: “Als stichting stellen wij, dat privacy van eenieder een recht is, dat wettelijk is bepaald. Echter biedt de wet aan familie in genoemde situaties gebreken. Als er sprake is van een bloedlijn-grootouder-kleinkind dan voorziet de wet niet in rechten voor een grootouder(s). Anderzijds worden de rechten van kinderen door ouders veelal ‘moedwillig’ geschonden.

*Zie Artikel 8 Respect voor identiteit,
Wat staat er in het Kinderrechtenverdrag?*

Het kind heeft het recht zijn of haar identiteit te behouden, zoals nationaliteit, naam en familiebanden. De overheid steunt het kind om zijn of haar identiteit te herstellen als die ontnomen is.”

p. 3: “Door op onze website géén gegevens van kleinkinderen te plaatsen hebben wij de vindbaarheid tot een minimum beperkt. Het is een kleine kans, dat berichten aan een kleinkind door anderen gelezen kunnen worden, men moet de naam van een kind weten dat geen contact heeft met de grootouder(s) en als er geen pagina door grootouders is aangemaakt is er ook niets te vinden op Voor Mijn Kleinkind.

(...)

Als bestuur van de stichting zijn wij van mening dat wij in alle proportie voldoen. Berichten voor kleinkinderen zijn slechts vindbaar als een volledige voor- en achternaam wordt gezocht via een zoekmachine. Als extra stap hanteren wij een tussenpagina die pas na doorklikken zichtbaar wordt. Ons doel is een kind te laten vernemen dat de grootouder(s) het kind niet vergeten is en hen mist. Inmiddels hebben wij 8 grootouders op deze wijze weer in contact kunnen brengen met hun kleinkind(eren) en zijn beide partijen blij dat hierdoor een conflict opgelost kan worden en gericht de toekomst in gaat met een herstelde familieband.

(...)

Ons doel is contactherstel mogelijk maken op een nette en gepaste wijze.”

Ten aanzien van dit laatste citaat moet worden opgemerkt dat, zoals eerder al aangehaald, uit de zienswijze op het Rapport voorlopige bevindingen van de Stichting blijkt dat berichten sinds 4 juli 2016 niet meer voor een ieder vrij toegankelijk zijn, maar alleen na het verkrijgen van een wachtwoord.

Met betrekking tot de uitspraak van de Utrechtse voorzieningenrechter van 3 juli 2009, waarin deze heeft geoordeeld dat op de website www.kleinkindonbereikbaar.nl onrechtmatig gegevens werden verwerkt (ECLI:NL:RBUTR:2009:BJ1409) stelt de Stichting in haar reactie op het inlichtingenverzoek het volgende.

p. 4: “De Stichting is bekend met de door u genoemde uitspraak. Vooropgesteld is de stichting als formeel ingeschreven stichting geen privé initiatief en niet op dezelfde manier werkzaam als kleinkind-onbereikbaar. Er is slechts sprake, dat de destijds bij hun aangemelde grootouders een vrije keuze hadden om over te stappen naar de stichting en haar website. Oude door de grootouder(s) geplaatste berichten zijn niet op de website van onze stichting opgenomen juist ter bescherming van ongewenste informatie welke niet aansluit bij de doelstelling van de stichting. Kleinkindonbereikbaar wilde stoppen met haar activiteiten en Voor Mijn Kleinkind ging starten met een volledig afwijkende manier van werken.

De destijds geconstateerde overtredingen waren de vermeldingen (ongecensureerd) van foto-beelden van kinderen met zowel de namen van ouders als hun woonplaats.

Deze gegevens zijn bij de stichting niet toegestaan.

Alle door grootouder(s) geplaatste berichten worden door het bestuur gecontroleerd en gefilterd op niet toegestane teksten. Berichten dienen liefdevol, respectvol, pedagogisch verantwoord en vrij van verwijten, laster of smaad te zijn. Bij overtreding van ons richtlijnen grijpen wij terstond in en hebben de vrijheid om berichten aan te passen danwel te verwijderen.”

2.3 Beoordeling

2.3.1 De verantwoordelijke

Op grond van artikel 1, aanhef en onder d, van de Wbp is de verantwoordelijke de natuurlijke persoon, rechtspersoon of ieder ander die of het bestuursorgaan dat, alleen of te zamen met anderen, het doel van en de middelen voor de verwerking van persoonsgegevens vaststelt.

De Stichting bepaalt het doel van en de middelen voor de gegevensverwerking op de website www.voormijnkleinkind.nl. De Stichting heeft blijkens het Handelsregister als doelstelling: Het onbezoldigd en zonder winstoogmerk (doen) bevorderen van het contactherstel tussen grootouder(s) en kleinkind(eren). De website van de Stichting is - onder andere - bedoeld om contactherstel tussen grootouders en kleinkinderen mogelijk te maken, door middel van berichten die grootouders voor hun kleinkind kunnen achterlaten op de door hen voor dit kleinkind speciaal aangemaakte webpagina('s). Het bestuur van de Stichting controleert naar eigen zeggen de geplaatste berichten. Bij overtreding van de richtlijnen van de Stichting past de Stichting de berichten aan of verwijdert ze. Nu de Stichting aldus het doel van en de middelen voor de gegevensverwerking op de website www.voormijnkleinkind.nl bepaalt, is de Stichting de verantwoordelijke voor de website.

2.3.2 Grondslag voor de verwerking

Artikel 8 van de Wbp geeft de mogelijke grondslagen weer voor de verwerking van persoonsgegevens. Deze opsomming is limitatief, wat betekent dat de verwerking van persoonsgegevens op tenminste één van de in artikel 8 genoemde grondslagen gebaseerd moet zijn.

Van de grondslag genoemd in artikel 8 Wbp onder a, ondubbelzinnige toestemming, is hier geen sprake, nu de Stichting geen toestemming vraagt aan de ouders van de kleinkinderen of aan de kleinkinderen van 16 jaar en ouder voor het verwerken van hun persoonsgegevens. De grondslagen voor verwerking genoemd in artikel 8 Wbp onder b (overeenkomst), c (wettelijke verplichting), d (vitaal belang) en e (publiekrechtelijke taak), zijn voor de verwerking van persoonsgegevens op de website www.voormijnkleinkind.nl niet aan de orde.

Dit betekent dat in deze enkel een verwerkingsgrondslag gevonden kan worden in artikel 8, aanhef en onder f, van de Wbp. Voor de rechtmatigheid van de verwerking dient derhalve te worden beoordeeld of de verwerking voldoet aan de eisen van artikel 8, aanhef en onder f, Wbp. Ingevolge deze bepaling is een gegevensverwerking geoorloofd indien deze noodzakelijk is voor de behartiging van een gerechtvaardigd belang van de verantwoordelijke of van een derde aan wie de gegevens worden verstrekt, tenzij het belang of de fundamentele rechten en vrijheden van de betrokkene, in het bijzonder het recht op bescherming van de persoonlijke levenssfeer, prevaleert.

In de eerste plaats vereist artikel 8, aanhef en onder f, Wbp dat sprake is van een gerechtvaardigd belang van de verantwoordelijke of van een derde. In het onderhavige geval is het belang van de Stichting het

(doen) bevorderen van het contactherstel tussen grootouder(s) en kleinkind(eren). Dit doel is op zichzelf een gerechtvaardigd belang. Het hebben van een gerechtvaardigd belang is echter niet voldoende. Niet elke activiteit in het kader van een gerechtvaardigd belang is geoorloofd. De gegevensverwerking is alleen dan rechtmatig indien zij voor dat doel noodzakelijk is en het belang of de fundamentele rechten van de betrokkene niet prevaleert. 'Noodzakelijk' betekent dat de gegevensverwerking moet voldoen aan de beginselen van proportionaliteit en subsidiariteit.

Proportionaliteit

Het proportionaliteitsbeginsel houdt in dat de inbreuk op de belangen van de bij de verwerking van persoonsgegevens betrokkene niet onevenredig mag zijn in verhouding tot het met de verwerking te dienen doel.

De verwerking van persoonsgegevens op de website www.voormijnkleinkind.nl betekent voor de kleinkinderen en hun ouders een inbreuk op de bescherming van hun persoonlijke levenssfeer. Hierbij is een aantal kenmerken van de gegevensverwerking van belang.

Gegevens van gevoelige aard

Op de website wordt contact gezocht met kleinkinderen die geen contact hebben met hun grootouders, doorgaans vanwege problematische familieomstandigheden, zoals problematische echtscheidingen of conflicten tussen de grootouders en de ouders van het kleinkind. Het feit dat een kleinkind via deze website gezocht wordt, is om die reden een gegeven van gevoelige aard.

Vindbaarheid via internetzoekmachines

Een ander belangrijk kenmerk van de gegevensverwerking is de vindbaarheid via internetzoekmachines. Als een kleinkind via de website van de Stichting door grootouders wordt gezocht dan is voor iedereen die de voor- en/of achternaam van kleinkind invult in een internetzoekmachine in de zoekresultaten een link te zien naar de website www.voormijnkleinkind.nl met de voor- en achternaam van het kleinkind. Via deze link kan men terecht komen op de webpagina die de grootouders voor het kleinkind hebben aangemaakt. In de URL (het webadres van een internetpagina) van deze webpagina zijn de voor- en achternaam van het kleinkind opgenomen.

Tot 4 juli 2016 was het zo dat vanaf de pagina die de grootouders voor het kleinkind hebben aangemaakt, na het eenvoudigweg aanklikken van een link op deze persoonlijke pagina, voor een ieder ook de berichten zichtbaar waren die de grootouder voor het kleinkind had achtergelaten.

De Stichting stelde zich hierbij in haar reactie op het inlichtingenverzoek op het standpunt dat de vindbaarheid van de berichten op internet beperkt was: *"Kleinkinderen die op onze website vermeld staan zijn achter de schermen geplaatst en derhalve niet op onze website openbaar vindbaar. Slechts wanneer een voor- en achternaam via een zoekmachine wordt ingegeven en het kind bij ons vermeld staat wordt een (voor)pagina getoond. Deze voorpagina biedt de mogelijkheid om de berichten te lezen echter nadat er bewust en extra op een link geklikt dient worden"*

en:

"Door op onze website géén gegevens van kleinkinderen te plaatsen hebben wij de vindbaarheid tot een minimum beperkt. Het is een kleine kans, dat berichten aan een kleinkind door anderen gelezen kunnen worden, men moet de naam van een kind weten dat geen contact heeft met de grootouder(s) en als er geen pagina door grootouders is aangemaakt is er ook niets te vinden op Voor Mijn Kleinkind. (..) Als bestuur van de stichting zijn wij van mening dat wij in alle proportie

voldoen. Berichten voor kleinkinderen zijn slechts vindbaar als een volledige voor- en achternaam wordt gezocht via een zoekmachine. Als extra stap hanteren wij een tussenpagina die pas na doorklikken zichtbaar wordt.”

De reactie van de Stichting bevestigt dat, als iemand de voor- en achternaam van een kleinkind invulde in een internetzoekmachine, hij toegang had tot de berichten voor dit kleinkind. Het 'bewust en extra' moeten klikken op een link naar deze berichten als 'extra stap' is iets dat door een ieder eenvoudig gedaan kan worden, en vormde derhalve geen beperking van de vrije toegankelijkheid van de berichten via internet.

Na ontvangst van het Rapport voorlopige bevindingen heeft de Stichting de toegankelijkheid van de berichten beperkt. In haar zienswijze van 4 juli 2016 op het Rapport voorlopige bevindingen geeft de Stichting aan dat naar aanleiding van de in het Rapport voorlopige bevindingen geconstateerde overtredingen, de berichten voor de kleinkinderen voortaan niet meer voor een ieder vrij toegankelijk zijn. Alle pagina's met berichten aan de kleinkinderen kunnen enkel na het opvragen van een wachtwoord worden gelezen. Een kleinkind zal een grootouder eerst om toestemming moeten vragen om de berichten te kunnen lezen. De berichten zijn alleen via het IP-adres van de aanvrager te lezen, aldus de Stichting.

Dat eerst toestemming moet worden gevraagd aan de grootouders, is enerzijds een beperking van de toegankelijkheid van de berichten, maar biedt anderzijds geen garantie dat de berichten niet kunnen worden gelezen door iemand anders dan het kleinkind. Immers, een ieder die de namen en de geboortedatum van het kleinkind invult, en om toestemming vraagt om de berichten te lezen, zou toestemming kunnen krijgen van de grootouders. De controle van het IP-adres voorkomt dit niet. Wat echter verder ook zij van de door de Stichting aangepaste werkwijze, in het kader van dit onderzoek is vooral van belang dat het afschermen van de berichten de gevoelige aard van de gegevensverwerking niet wegneemt.

Nog steeds is het immers zo dat een ieder die een voor- en achternaam van een kleinkind invult in een internetzoekmachine, terecht kan komen op een webpagina van de website www.voormijnkleinkind.nl. Daarmee is voor een ieder kenbaar dat het betreffende kleinkind gezocht wordt door een grootouder die tegen zijn wil geen contact heeft met het kleinkind. Dit is gevoelige informatie over het kleinkind en zijn ouders, omdat dit duidt op problematische situaties in de familie van het kleinkind. Deze informatie is, ook na de aanpassingen door de Stichting per 4 juli 2016, vrij toegankelijk voor een ieder die de voor- en achternaam van een kleinkind weet.

Kinderen

Van belang voor het bepalen van de inbreuk op de persoonlijke levenssfeer is ten slotte ook dat (minderjarige) kinderen, op wie de persoonsgegevens mede betrekking hebben, gelet op hun jeugdige leeftijd een kwetsbare groep vormen.

Beoordeling proportionaliteit

Op grond van de hier besproken kenmerken van de gegevensverwerking (gegevens van gevoelige aard, vindbaarheid via internetzoekmachines en betrekking hebbend op kinderen) is sprake van een ernstige inbreuk op de bescherming van de persoonlijke levenssfeer van de kleinkinderen en hun ouders. De ernst van de inbreuk, afgezet tegen het belang van de Stichting, leidt tot de conclusie dat het recht op bescherming van de persoonlijke levenssfeer van de kleinkinderen en hun ouders prevaleert boven het belang van de Stichting bij de gegevensverwerking, en dat de gegevensverwerking niet voldoet aan het proportionaliteitsbeginsel.

Standpunten van de Stichting

De Stichting heeft in haar brief van 17 februari 2016 een aantal standpunten ingenomen die zouden kunnen zien op de vraag of sprake is van een proportionele gegevensverwerking.

De Stichting stelt dat zij controleert of de berichten opbouwend, liefdevol, respectvol, pedagogisch verantwoord, en vrij van verwijten, klachten en onjuist taalgebruik zijn richting de ouders van de kleinkinderen. Daarbij stelt de Stichting dat zij deze berichten zo nodig verwijdert als deze niet aan deze criteria voldoen.

In de zienswijze op het Rapport voorlopige bevindingen heeft de Stichting aangegeven dat de berichten voor de dagboekjes vanaf 4 juli 2016 eerst worden gecontroleerd en pas daarna worden geplaatst op een besloten deel van de website. Daarbij heeft de Stichting aangegeven dat alle berichten die al op de website stonden, opnieuw door de Stichting worden bekeken en zo nodig gecorrigeerd of verwijderd. Dit zou medio juli 2016 zijn afgerond, aldus de Stichting.

Ten eerste is van belang dat, los van de inhoud van de berichten en de controle van de Stichting hierop, de gegevensverwerking, zoals hiervoor is uiteengezet, niet voldoet aan het proportionaliteitsbeginsel.

Opgemerkt moet bovendien worden dat, ondanks de controle die de Stichting blijkens haar brief van 17 februari 2016 op dat moment ook al uitvoerde, de Autoriteit Persoonsgegevens in het onderzoek dat leidde tot het Rapport voorlopige bevindingen op diverse webpagina's gevoelige en/of stigmatiserende passages heeft aangetroffen (zie 2.2.1). Zo schreven sommige grootouders kritisch over de ouders van de kleinkinderen. Ook zijn berichten aangetroffen waar kritiek werd geuit op een van de kleinkinderen zelf en haar keuze om geen contact te hebben met haar moeder. Bij dit soort berichten is de inbreuk op de persoonlijke levenssfeer van de kleinkinderen en/of hun ouders vanzelfsprekend groter dan bij de meer neutrale berichten van grootouders. Zoals al beschreven heeft de Stichting inmiddels, sinds 4 juli 2016, de toegang tot de berichten beperkt, in die zin dat de grootouders toestemming moeten geven voordat de berichten gelezen kunnen worden. De Autoriteit Persoonsgegevens heeft de inhoud van de berichten nadien niet meer onderzocht.

De Stichting stelt in haar brief voorts, zo begrijpt de Autoriteit Persoonsgegevens, dat de wet niet voorziet in rechten voor grootouders, terwijl de rechten van kinderen veelal door ouders worden geschonden: *“Als stichting stellen wij, dat privacy van eenieder een recht is, dat wettelijk is bepaald. Echter biedt de wet aan familie in genoemde situaties gebreken. Als er sprake is van een bloedlijn-grootouder-kleinkind dan voorziet de wet niet in rechten voor een grootouder(s). Anderzijds worden de rechten van kinderen door ouders veelal ‘moedwillig’ geschonden.”* De Stichting verwijst hierbij naar artikel 8 van het Internationaal Verdrag voor de Rechten van het Kind.

De Stichting stelt dat de wet - ook in het licht van het Internationaal Verdrag voor de Rechten van het Kind - onvoldoende de rechten van grootouders beschermt en dat de rechten van kinderen worden geschonden in situaties waarin zij geen contact hebben met de grootouders. Ook als de Stichting in haar stelling zou moeten worden gevolgd, betekent dit nog niet dat de wijze waarop de Stichting de website inzet, proportioneel is. De inbreuk op de bescherming van de persoonlijke levenssfeer van de kleinkinderen en hun ouders is, zoals hiervoor besproken, namelijk dermate groot, dat ook in dat geval van een proportionele verwerking in de zin van artikel 8, aanhef en onder f, Wbp geen sprake zou zijn. De aanpassing van de Stichting waardoor de toegankelijkheid van de berichten van de grootouders aan de kleinkinderen is beperkt, maakt deze conclusie niet anders.

De Stichting heeft voorts nog aangegeven dat de verwerking van persoonsgegevens op de website www.voormijnkleinkind.nl, op volledig andere wijze plaatsvindt dan de verwerking op de website www.kleinkindonbereikbaar.nl, van welke website de Utrechtse voorzieningenrechter op 3 juli 2009 heeft geoordeeld dat deze onrechtmatig gegevens verwerkte (ECLI:NL:RBUTR:2009:BJ1409). Zo stelde de Stichting in haar reactie op het inlichtingenverzoek dat op de website www.voormijnkleinkind.nl geen foto's worden geplaatst van de kleinkinderen, dat niet de namen van de ouders worden vermeld, en dat ook de woonplaats van de kleinkinderen niet wordt vermeld.

Hierbij moet in de eerste plaats worden opgemerkt dat de Autoriteit Persoonsgegevens wel foto's van de kinderen heeft aangetroffen op de website, zoals hierna besproken zal worden. Echter, ongeacht het antwoord op de vraag of sprake is van onrechtmatig gepubliceerde foto's, geldt dat de verwerking op de website www.voormijnkleinkind.nl niet voldoet aan het proportionaliteitsbeginsel. De aanpassingen ten opzichte van de website www.kleinkindonbereikbaar.nl veranderen niet het fundamentele karakter van de gegevensverwerking, te weten een verwerking van gegevens over (veelal minderjarige) kleinkinderen en hun ouders, zonder hun toestemming, waarbij voor een ieder die de voor- en achternaam van een kleinkind weet, via internet kenbaar is dat het kleinkind wordt gezocht door een grootouder die tegen zijn wil geen contact heeft met het kleinkind.

Uit het voorgaande volgt dat de gegevensverwerking niet voldoet aan het proportionaliteitsbeginsel, dat onderdeel uitmaakt van de vereisten van artikel 8, aanhef en onder f, Wbp. De gegevensverwerking zoals deze thans plaatsvindt is om die reden dan ook onrechtmatig.

Subsidiariteit

Op grond van het bepaalde in artikel 8, aanhef en onder f, Wbp dient een verwerking ook te voldoen aan het vereiste van subsidiariteit. Ingevolge het subsidiariteitsbeginsel mag het doel waarvoor de persoonsgegevens worden verwerkt in redelijkheid niet op een andere, voor de bij de verwerking van persoonsgegevens betrokkene minder nadelige wijze kunnen worden verwerkelijkt.

De Stichting heeft hierover, overigens zonder daarbij te verwijzen naar het subsidiariteitsvereiste, gesteld: *"Onze werkwijze is de enige manier om mogelijkerwijs een kleinkind te laten weten dat het gemist wordt en dat grootouders graag het contact met hen wensen."*

De Stichting heeft deze stelling niet nader onderbouwd en bijvoorbeeld niet onderbouwd waarom het bevorderen van contactherstel tussen grootouders en kleinkinderen, niet op een andere, voor de bij de verwerking van persoonsgegevens betrokkenen minder nadelige wijze kan worden verwerkelijkt.² Hierbij wordt opgemerkt dat de Autoriteit Persoonsgegevens in de vragenlijst bij haar brief van 4 februari 2016 aan de Stichting onder punt 14 heeft gevraagd of de Stichting van mening is dat is voldaan aan het vereiste van subsidiariteit en ook uitdrukkelijk aan de Stichting heeft gevraagd dit antwoord toe te lichten. De Stichting heeft niet aannemelijk gemaakt dat het doel niet op een andere, voor de bescherming van persoonsgegevens minder nadelige wijze zou kunnen worden verwerkelijkt, ook niet in haar zienswijze op het Rapport voorlopige bevindingen. Gelet op het vorenstaande is niet voldaan aan het subsidiariteitsvereiste en is de verwerking op de website www.voormijnkleinkind.nl ook om die reden onrechtmatig.

² Gedacht zou bijvoorbeeld kunnen worden aan het verspreiden van een algemene oproep aan kleinkinderen die contact wensen met hun grootouders zich te melden bij de Stichting, waar grootouders hun contactgegevens kunnen achterlaten, zodat er (op niet openbaar toegankelijke wijze) contact kan worden gelegd als de kleinkinderen zich bij de Stichting melden.

Foto's

De Wbp noemt in artikel 16 persoonsgegevens die als bijzonder worden aangemerkt gelet op hun gevoelige karakter. Het betreft persoonsgegevens over iemands godsdienst of levensovertuiging, ras, politieke gezindheid, gezondheid, seksuele leven en lidmaatschap van een vakvereniging alsmede strafrechtelijke persoonsgegevens en persoonsgegevens over onrechtmatig of hinderlijk gedrag in verband met een opgelegd verbod naar aanleiding van dat gedrag.

Als hoofdregel geldt dat de verwerking van voornoemde bijzondere persoonsgegevens niet is toegestaan. De artikelen 17 tot en met 23 Wbp bevatten een ontheffing van dit algemene verwerkingsverbod. Deze artikelen legitimeren niet een gegevensverwerking van bijzondere persoonsgegevens, maar zij doorbreken slechts een verbod. Vervolgens zal dus aan de hand van de overige bepalingen van de Wbp moeten worden vastgesteld of de gegevensverwerking in het concrete geval rechtmatig is.

Op foto's zijn fysieke kenmerken van personen zichtbaar. Zo is bijvoorbeeld zichtbaar of iemand een bril draagt (wat iets zegt over zijn visuele gezondheid) of een hoofddoek (wat iets kan zeggen over iemands godsdienstige overtuiging). Tevens kan iemands ras worden afgeleid van foto's.

De Autoriteit Persoonsgegevens merkt beeldmateriaal niet aan als een bijzonder persoonsgegeven in de zin van hoofdstuk 2 van de Wbp als:

- het doeleinde van de verwerking niet gericht is op het verwerken van bijzondere persoonsgegevens dan wel op het onderscheid maken op grond van een bijzonder persoonsgegeven;
- het voor de verantwoordelijke redelijkerwijs niet voorzienbaar is dat de verwerking zal leiden tot het maken van onderscheid; en
- de verwerking van die bijzondere persoonsgegevens onvermijdelijk is bij die verwerking.

Indien het beeldmateriaal echter identificatie tot doel heeft, wordt dit beeldmateriaal wel als een rasgegeven aangemerkt.

De publicatie van foto's op de website www.voormijnkleinkind.nl is op grond van bovenstaande criteria niet aan te merken als een verwerking van bijzondere persoonsgegevens. De verwerking van persoonsgegevens die plaatsvindt in het kader van de website www.voormijnkleinkind.nl is namelijk niet gericht op het verwerken van bijzondere persoonsgegevens, dan wel op het onderscheid maken op grond van een bijzonder persoonsgegeven. De website heeft tot doel grootouders in de gelegenheid te stellen contact te zoeken met hun kleinkind(eren). Het is in dit geval evenmin redelijkerwijs voorzienbaar dat de verwerking zal leiden tot het maken van onderscheid. Verder is het zo dat, op het moment dat de grootouder een foto plaatst op de website, het hierbij onvermijdelijk is dat daarbij ook bijzondere kenmerken die eventueel zijn af te leiden uit de foto, zichtbaar zijn. Het (kunnen) plaatsen van de foto's heeft evenmin identificatie tot doel. De voor- en achternaam en de geboortedatum van het kleinkind maken immers identificatie al mogelijk. Op grond van het bovenstaande is bij de geplaatste foto's geen sprake van verwerking van bijzondere persoonsgegevens in de zin van hoofdstuk 2 van de Wbp.

Hoewel in deze derhalve geen verwerkingsverbod geldt, dient de verwerking van foto's wel te voldoen aan de overige regels van de Wbp. De Stichting dient voor de publicatie van de foto's dan ook te beschikken over een grondslag als bedoeld in artikel 8 van de Wbp. Als geen rechtsgeldige toestemming voor publicatie van de foto's op de website www.voormijnkleinkind.nl is verkregen, dient beoordeeld te worden of publicatie van de foto's kan plaatsvinden op grond van artikel 8, aanhef onder f, Wbp. Voor deze grondslag geldt dat de verwerking noodzakelijk moet zijn. 'Noodzakelijk' betekent dat de gegevensverwerking dient te voldoen aan de vereisten van proportionaliteit en subsidiariteit.

In het onderzoek dat leidde tot het Rapport voorlopige bevindingen heeft de Autoriteit Persoonsgegevens verschillende foto's aangetroffen, waarvan de Autoriteit Persoonsgegevens vermoedde dat dit foto's waren van de kleinkinderen. In de zienswijze op het Rapport voorlopige bevindingen heeft de Stichting weersproken dat er foto's van gezochte kleinkinderen gepubliceerd stonden op de website. De aangetroffen foto's zouden van neefjes en nichtjes van de kleinkinderen zijn, en voor publicatie van deze foto's zou toestemming zijn verkregen van de ouders, aldus de Stichting. Daarnaast heeft de Stichting in haar zienswijze aangegeven dat de verwerking in die zin wordt aangepast dat met ingang van 4 juli 2016 slechts nog foto's van de grootouders zelf gepubliceerd worden. De Autoriteit Persoonsgegevens heeft op 18 juli 2016 echter opnieuw foto's aangetroffen van kinderen op de afzonderlijke webpagina's die voor de kleinkinderen zijn aangemaakt. Of het hierbij gaat om foto's van neefjes en nichtjes en of voor publicatie van deze foto's toestemming is verkregen van de ouders van deze kinderen, zoals de Stichting stelt, heeft de Autoriteit Persoonsgegevens niet onderzocht nu de verwerking ook zonder het publiceren van foto's van de kleinkinderen en/of hun ouders onrechtmatig is, zoals hiervoor reeds is uiteengezet.

Ten overvloede merkt de Autoriteit Persoonsgegevens op dat indien de Stichting foto's op haar website publiceert zonder toestemming, dit onrechtmatig is, nu de Stichting geen geldige grondslag kan vinden in artikel 8, aanhef en onder f, Wbp. Zoals hiervoor is overwogen onder 'proportionaliteit' en 'subsidiariteit' voldoet de verwerking van persoonsgegevens op de website www.voormijnkleinkind.nl niet aan de vereisten van proportionaliteit en subsidiariteit. Dit geldt eens te meer voor het plaatsen van foto's van de kleinkinderen en/of hun ouders. Hierbij is van belang dat het Europese Hof voor de Rechten van de Mens heeft geoordeeld dat een foto van een persoon een van de belangrijkste aspecten van zijn persoonlijkheid vormt (Case of Von Hannover v. Germany, no. 2, 7 februari 2002, r.o. 96).

Persoonsgegevens over gezondheid (bijzondere persoonsgegevens)

In de onderzoeksfase die leidde tot het Rapport voorlopige bevindingen heeft de Autoriteit Persoonsgegevens vastgesteld dat in een aantal berichten ook informatie stond over gezondheidskwesaties van de kleinkinderen of hun ouders, bijvoorbeeld over operaties of ziekenhuisopnames. Het vermelden van informatie over operaties of ziekenhuisopnames is aan te merken als het verwerken van persoonsgegevens over gezondheid. De verwerking van gegevens betreffende iemands gezondheid is op grond van art. 16 Wbp verboden, behoudens uitzonderingen. Van een specifieke (art. 21 Wbp) of algemene (art. 23 Wbp) uitzondering op dit verbod is in de onderhavige zaak niet gebleken. Dit betekent dat het verwerken van informatie over gezondheidskwesaties die betrekking hebben op de kleinkinderen en/of hun ouders, zoals operaties of ziekenhuisopnames, op de website www.voormijnkleinkind.nl onrechtmatig was. Dat de Stichting naar aanleiding van het Rapport voorlopige bevindingen de toegang tot de berichten aan de kleinkinderen heeft beperkt, maakt bovenstaande niet anders. Het verbod op het verwerken van informatie over de gezondheid van de kleinkinderen en hun ouders zonder hun toestemming geldt onverkort. Dit betekent dat ook in de berichten die zijn afgeschermd, geen gegevens over de gezondheid van de kleinkinderen en hun ouders mogen worden gepubliceerd zonder toestemming.

De Autoriteit Persoonsgegevens heeft de inhoud van de berichten na beperking van de toegang tot deze berichten door de Stichting, niet onderzocht, nu de verwerking ongeacht de inhoud en de aanwezigheid van berichten onrechtmatig is, zoals hiervoor reeds is uiteengezet.

Conclusie

Nu de verwerking van persoonsgegevens niet voldoet aan het proportionaliteitsvereiste, en ook niet aan het subsidiariteitsvereiste, is geen sprake van een 'noodzakelijke' verwerking in de zin van artikel 8, aanhef

en onder f, Wbp. De Stichting heeft dan ook geen geldige grondslag voor deze verwerking, hetgeen betekent dat de verwerking op de website www.voormijnkleinkind.nl in strijd met de Wbp en daarmee onrechtmatig is.

3. Conclusie

Iedere verwerking van persoonsgegevens dient te berusten op tenminste één van de in artikel 8 Wbp limitatief opgesomde grondslagen. Voor de verwerking van persoonsgegevens op de website www.voormijnkleinkind.nl, is het bepaalde in artikel 8, aanhef en onder f, Wbp bepalend. Dit betekent dat de gegevensverwerking noodzakelijk moet zijn voor de behartiging van het gerechtvaardigde belang van de verantwoordelijke of van een derde aan wie de gegevens worden verstrekt, tenzij het belang of de fundamentele rechten en vrijheden van de betrokkene, in het bijzonder het recht op bescherming van de persoonlijke levenssfeer, prevaleert. Zoals besproken heeft de Stichting op zichzelf een gerechtvaardigd belang, het (doen) bevorderen van het contactherstel tussen grootouder(s) en kleinkind(eren). Het hebben van een gerechtvaardigd belang is echter niet voldoende. De gegevensverwerking is alleen dan rechtmatig indien zij voor dat doel noodzakelijk is en het belang of de fundamentele rechten van de betrokkene niet prevaleert. 'Noodzakelijk' betekent dat de gegevensverwerking moet voldoen aan de beginselen van proportionaliteit en subsidiariteit.

De onderzochte gegevensverwerking maakt inbreuk op de bescherming van de persoonlijke levenssfeer van de kleinkinderen en hun ouders. Voor de beoordeling van de proportionaliteit van de gegevensverwerking is om te beginnen de vindbaarheid via internetzoekmachines van belang. Als een kleinkind via de website van de Stichting door grootouders wordt gezocht dan is voor iedereen die de voor- en/of achternaam van kleinkind invult in een internetzoekmachine in de zoekresultaten een link te zien naar de website www.voormijnkleinkind.nl met de voor- en achternaam van het kleinkind. Via deze link kan men terecht komen op de webpagina die de grootouders voor het kleinkind hebben aangemaakt. In de URL (het webadres van een internetpagina) van deze webpagina zijn de voor- en achternaam van het kleinkind opgenomen. Door het zoekresultaat in de internetzoekmachine en de toegang tot de webpagina die door de grootouders voor het kleinkind is aangemaakt, is voor een ieder duidelijk dat het betreffende kleinkind gezocht wordt door een grootouder die tegen zijn wil geen contact heeft met het kleinkind. Hieruit kan worden afgeleid dat sprake zal zijn van problematische familieomstandigheden. Dit is gevoelige informatie over het kleinkind en zijn ouders. Verder is voor de beoordeling van de proportionaliteit van de gegevensverwerking van belang dat (minderjarige) kinderen, op wie de persoonsgegevens mede betrekking hebben, gelet op hun jeugdige leeftijd een kwetsbare groep vormen.

De inbreuk op de persoonlijke levenssfeer van de kleinkinderen en hun ouders en de bescherming van dier persoonsgegevens in het bijzonder, afgezet tegen het belang van de Stichting, leidt tot de conclusie dat het recht op bescherming van de persoonlijke levenssfeer van de kleinkinderen en hun ouders prevaleert boven het belang van de Stichting bij de gegevensverwerking, en dat de gegevensverwerking niet voldoet aan het proportionaliteitsbeginsel. Zoals is uiteengezet, voldoet de verwerking op de website www.voormijnkleinkind.nl ook niet aan het subsidiariteitsvereiste. De Stichting heeft dan ook geen geldige grondslag voor de verwerking van persoonsgegevens op de website www.voormijnkleinkind.nl, hetgeen betekent dat de verwerking onrechtmatig is.

De aanpassingen die de Stichting beschrijft in haar zienswijze op het Rapport voorlopige bevindingen, nemen de onrechtmatigheid van de gegevensverwerking niet weg.

AUTORITEIT
PERSOONSgegevens